

OMELJAN PRİTSAK, *Xun, der Volksname der Hsiung-nu*: Central Asiatic Journal V, Nr. 1 (1959), 27—34 ['Hsiung-nu'ların Hun kavim adı'].

Avrupa Hunlarının, Çin kaynaklarında ismi geçen Hsiung-nu (Hiung-nu)'larla aynı kavim olup olmadığı meselesi, son zamanlara kadar tatmin edici bir neticeye bağlanamayan bir tartışma konusu idi. 1948 de Walter B. Henning'in ("The Date of the Sogdian Ancient Letters": BSOS, 1948, 615), sogdca bir mektupta, M. s. 311 de Çin başşehri Lo-yang'ı zapteden Hsiung-nu'ların adı olarak *hwn* (=hun) kelimesinin geçtiğini ortaya koyması, meselenin halli için yeni bir imkân sağlamıştır. Her şeyden önce, *Hsiung-nu* ve *Hun* adlarının karşılıklı münasebetini açıklamak lâzımdır. Müellif, Çinlilerin, kuzey ve batı komşuları için kullandıkları tâbirleri inceledikten sonra, şu neticeye varmaktadır: *Hsiung-nu* kavim adı değil, hanedan adıdır; hanedanın hâkim olduğu kavmin adı *Hün-yü* (M. ö. 119) ve *Hün-yün* (M. s. 92 den önce) şekillerinde kaydedilmiştir. Bu mürekkep adların yalnız ilk parçası kavim adıdır, ikinci parçalardan *yü* ('bulamaç yiyen') bir lâkap, *yün* ('kuzey ve batı barbarları') ise Çin'in kuzey ve batısındaki kavimler hakkında kullanılan bir tâbirdir. Müellif, çeşitli variantları göz önünde tutarak, *Hun* adının çincedeki gelişmesini şu şekilde tesbit etmektedir: **kwan* / **guñ* > **kun* > **kun* / **hun*. Ptolemaios'ta (öl. M. s. 178) *Hunoi*, lâtince yazan bazı V—VI. asır müelliflerinde *Chuni*. V. asırdan itibaren bu ad *h-* ile, veya *h-*'siz görülür: Bizans kaynaklarında *Hunnoi* ve daha çok *Unnoi*, VI. asra ait süryanice kaynaklarda *Hün-* ve *Un*, ermenice *Hon-*, sanskritçe *Hūna*, harezmiye *هون Hūn*.

Hsiung-nu -Hun aynılığı tezini müdafaa eden Pritsak'ın bu yazısı, Türk tarihçilerini de alâkadar edecektir.

J. Eckmann

TOURKHAN GANDJEI, *Uno scritto apologetico di Husain Mīrzā, Sultano del Khorāsān*: Annali dell'Istituto Universitario Orientale di Napoli. Nuova Serie V (Roma 1954), 157—183 ['Horasan sultanı Hüseyin Mīrzā'nın bir savunma yazısı'].

Horasan sultanı ve Çağatay yazarı Hüseyin Baykara'nın Turhan Gencei tarafından italyanca tercümesi ile birlikte Arap hurufatiyle neşredilen Risale'sinin tıpkıbasımı, ilk defa Fakültemizin eski profesörlerinden İsmail Hikmet Ertaylan tarafından neşredilmişti: *Risale-i Sultan Hüseyin Baykara* (İstanbul 1945; eserin transkripsyonu dergi-